

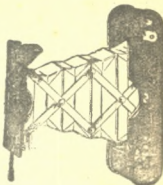
1914 - R 1983

NEMZETI (ROYAL) ORFÉUM Minden esti és délutáni elő-
adásokon a kitűnő júniusi műsor
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 31. SZ.

Veszünk fényképező-
gépeket

színházi látcsöveket és mikroszkopokat

CHMURA OPTIKAI INTÉZET
SZOCIALIZÁCIÓS ÜZEM
ÜZLETI ÓRÁK 8-1
Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. szám

DIANA
DUDER

Nem, Nem, Soha!

sem vásárolunk máshol

hangszert,

mint a szakértőnél

"HANGSZER OTTHON"

Fekete Mihály

mostornél

Budapest, József-körut 9. sz.

Éz összes hangszerek, grammofoonok és hanglemezek a legnagyobb választékban.

31. szám

Budapest 1919

Június 5

AZ EMBER

GÖNDÖR FERENC POLITIKAI HETILAPJA

A diktatura módszerei

Írta: Kunfi Zsigmond

Panaszom az élelmiszer-jegek ellen

Írta: Göndör Ferenc

Üzenet Bécsbe Éhség és forradalom

Hadimilliomosok, árdrágítók és választási
körtések szakszervezeti szédelgése

Bródy Sándor levele

Cikk a Presséről

Egy francia író vallomásai
a szomorú Franciaországról

Egy szám ára 2 korona

Menjünk
Sebestyén „**GAMBRINUS**“ éttermébe
VII. Erzsébet-körút 27
Esténként brassól Kozák Gábor muzsikál

TÉLIKERT

Cseremenyasszony

nagy operett-előadás
Varieté rész: Ralph Stone, Eders, Vay &
Comp, 2 Adams Kezdeté 6 órakor

MOZGÓKÉP-OTTHON

TERÉZ KÖRÚT 28 TELEFON 144-98

Előadások 4, 6 és 8 órakor!

KINCSES JACK

Filmjáték 4 felvonásban.

Pierott és Pierette

Cirkuszdráma 4 felv.-ban

OMNIA

mozgóképszínház
VIII. József-körút 31.

Robinson kisasszony

Kaland 2 dráma 5 felvonásban.

Árkon-bokron át

Vígjáték 3 felvonásban.

É.óránsok:
6 és 7 órakor

az **OMNIABAN**

Aki „Az Ember“-re
egész évre előfizet,
ingyen kapja

„AZ EMBER”

eddig megjelent
összes szám-ít

APOLLÓ-KABARÉ

A nagysikerű új műsor!

Előadás kezdete 6 órakor.

Újnap és vasárnap délután fél 8
órákor: mesejáték helyett előadás
teljes esti műsorral.

URANIA AZ ARANYEMBER

Előadások 1/4, 1/6 és 1/8 órakor

teljes filmje 14 felvonásban

FOVÁROSI ORFEUM

Budapest VI. Nagymező utca 17. szám
Igazgató: Keleti és Ribner. Telefon 3 17

ZLÉCS, gimnasztikai egyveleg

Mister G. Amos, szociálmunka a D. Bar-
nani sz. hozat. Sche. a. P. öngyógyítva.
Gyártás új műsorral

ROYAL-APOLLÓ

Előadások kezdete: 1/5 és 1/7 órakor

Henry Porten felléptével:
A vér hosszúért kiált!

Dráma 4 felvonásban

Vándorlegény Vigjáték 3 felv.

A belvárosi legelőselebb MOZGÓKÉP-SZÍNHÁZ

CORSO

Az előadások: 4, 1/6 és 1/8-órás kezdődnek

CASANOVA

6 felvonásban

AZ EMBER

**A diktatura
módszerei**

A munkásság soraiban egy bizonyos nyugtalanság és elégedetlenség észlelhető. Vannak olyanok, akik azt gondolják vagy legalább azt szeretnék, ha ez az elégedetlenség és nyugtalanság fegyverré válnék a diktatura eszméje és intézménye ellen. Ez a megítélés téves és ez a reménykedés hivatásos: a munkásság óriási tömegei szilárdan állanak a szocializmus mellett, rendületlen ellenségei a kapitalizmus feltámasztására irányuló minden törekvésnek és tudják, hogy a szocializmus építő munkáját hatékonyan a diktatura-adta korlátlan hatalommal lehet elvégezni. Nincsen egyetlen volt szociáldemokrata sem, aki hozzájárulna ahhoz, hogy a magántulajdon rendszere visszaállítassék. A munkásság egy részének soraiban mutatkozó elégedetlenségnek és nyugtalanságnak nem a diktatura ténye a forrása és így ez a nyugtalanság nem is irányul a diktatura eszméje vagy intézménye ellen. Súlyos gazdasági és politikai bajainknak kútfeje: az öt éves háború szörnyű öröksége. A pénzváltás és az élelmézes-váltás alig volna kisebb demokratikus kormányzás alatt, mint ma; mindez a háború-okozta elszegényedésnek és nem a politikai kormányzás formájának az

eredménye. De még ha az éhség és a gazdasági válság nehezebbé válik is azért, mert proletár-uralom van: ezt a baj-többletet el kell viselnie a munkásságnak és hajlandó is elviselni azért, hogy nagy történelmi hivatását, a szocializmus felépítését elvégezhesse. Azzal is tisztában van mindenki, hogy zavarok, visszaélések, a társadalom mélyén leülepedett szellem felkavarása és az emberi lelkekben szunnyadó kezdetleges ösztönök bizonyosfokú felkorbácsolása nélkül soha sem mentek végre forradalmak. Rendtelenség és felfordulás szükségszerű velejárója minden forradalomnak, amelyeknek éppen az a lényegük, hogy a társadalom fejlődésének rendes menete megszakad és ugrásszerű tempókkal rohan előre a világ.

Ellenben igen sokan vannak a munkások soraiban, akik a diktatura kezelésének módszereiben aggodalommal látják egy bizonyos fokú mérséklést, a viszonyokkal való számolást és a hiányát, amelyre pedig súlyos belső és külső politikai helyzetünk miatt nagy szükség volna. Én magam is azok közé tartozom, akik mindaddig, amíg a diktatura teljes érvényesítésének felétele: a nemzetközi forradalom be nem következik, mérsékeltebb és lassabb tempójú politikát tartanak szükségesnek, mint amilyent eddig csináltunk. Ennek a mérsékletnek

cselekedetekben is meg kellene nyílni, noha ezen a téren már sok, bizonyos rétegekkel, például a parasztsággal szemben talán túlsok is történt. Nehéz megtalálni a szocialista igazságot és következetességet abban, hogy a földműves megtarthat magántulajdon gyanánt 100 hold földbirtokot, vagyis 500.000—1.000.000 korona között ingadozó vagyont s azonfelül még adómentességet is élvez s másrészt, hogy a városi polgárságnak ugyanolyan jogos vagy jogtalan uton szerzett sokkal kisebb vagyonát teljesen elkobozzuk. Ha átmenetileg szükség van kompromisszumokra is, — szerintem erre igenis szükség van — akkor ennek egyenlően és egyenlően kell kiterjedni a társadalom valamennyi nem-proletár rétegére; aki ellenben elvi ellensége minden kompromisszumnak, annak nem szabad ilyen kiálló igaztalanságokkal ellenforradalmárrá tenni azokat, akik egyébként megnyerhetők vagy legalább semlegesíthetők volnának a diktatúra szempontjából.

A diktatúra cselekedeteibe csak egyenletességet kellene behozni, mivel a viszonyok nyomása alatt ezek a cselekedetek amúgy is számolnának a valóságadta ellenállásokkal. Viszont nagyon fontos volna, ha a szavak és a politika általános szellemi összhangban volnának a cselekedetek nagy részében megnyilatkozó eme helyes és szükséges mérséklettel. Mi szükség van arra, hogy a fronton folyó offenzívával egyetemben meginduljon itthon az offenzíva

— azok ellen a szakszervezetek ellen, amelyek megcsinálták a hadsereget? Bebizonyosodott, hogy sem a pártiszervezetek, sem a munkásitanácsok, sem a proletár-állam más szervei nem tudták megteremteni a hadsereget, ellenben a szakszervezetek igenis alkalmasak és képesek voltak erre a nagyszerű munkára. S mi értelme van annak, hogy amikor a szakszervezetek elvégzik ezt a proletárállam számára oly nélkülözhetetlen *politikai* munkát, ugyanakkor hadjárat induljon meg ellenük azaz a jelszóval, hogy a szakszervezeteknek nincsen mit keresniük a politikában? A hadsereg-főparancsnokság jelentései minden alkalommal a legnagyobb dícsérattal emelik ki a volt aktív tisztiek munkálkodását, akiknek nagy része bizonyára nem anyatejjel szivta magába a kommunizmus alapelveit és ugyanakkor igen sok helyről az elképedtetlenülítő szidalmak özönét zudítják rá nem az *ellenforradalmi* szellemi munkásokra, hanem a szellemi munkásokokra, tisztviselőkre, mérnökökre *általában*, akik között pedig igen sokan önzetlen és áldozatkész előmozdítói voltak a forradalomnak. Mindenki tudja, hogy a hatalom gyakorlásától elválaszthatatlan a hatalommal való visszaélés és minnél nagyobb és korlátlanabb a hatalom, annál nagyobb szükség van bírálatra és ellenőrzésre. Ennek a bírálatnak és ellenőrzésnek nélkülözhetetlen szerve a sajtó és e bírálat gyakorlásának legelső feltétele

a sajtó bizonyos fokú szabadsága. Tudom, hogy a diktatúrában annak bizonyos áthághatatlan korlátai vannak, de az eddig uralkodó sajtó-abszolútizmus — a büntetlenség prémiumát biztosítva a hatalommal visszaélőknek — többet értett a munkásságnak, mint amennyit használt.

Csak példaképpen mutattam rá erre a néhány területre, van még sok más, ahol az én felfogásom szerint változásnak kell és lehet előkövetkezni a diktatúra alkalmazásának eddigi módszerében.

Kunfi Zsigmond

MIKES LAJOS. A Nemzeti Színházban színe hozták Mikes Lajos elvtársnak *Nem tesz bankett* című színdarabját. A színművet Mikes vagy tizenkét esztendővel ezelőtt írta és egészen bizonyos, hogy ezt, a régi világ erkölcsétlenségét ostromozó színdarabot ma már sok tekintetben másképpen írná meg. A darab apró hibái és nativitási melléklet is meg kell állapítani, hogy tele van friss és mélyenjáró ötletekkel és olyan súlyos igazságokat haragsott ez a meggyőződéses és bátor szándéku író már tizenkét esztendővel ezelőtt a polgári társadalom fuldába, hogy nem csoda, ha darabja csak most került színe. A legfinomabb elemők közül való Mikes, akiknek a szírára a hangszere és ebben mérés, fordulat és meglepés. Mikes Lajos a meggyőződéséről, bátorságáról és a tehetségéről fogva rászolgált arra a megérett lelkeségre, amivel a munkásságból álló közönség a darabját fogadta. Komoly, nagy sikere van ennek a mérész és érdekes szíppadi munkának, amely egészen bizonyosan állandó műsordarabja marad a Nemzeti Színháznak. *Aczél* Ilona üdítő jelenség, erőteljesen játszik, nagyon szépen beszél. Sugár feltűnő színész-talensum és Nagy Adorján kitűnően állja meg helyét néhez és nem neki való szerepben. *Gál Hajdu* és a többiek mind legjobb tehetségűek segítik a rokonszenves szerző ügyét győzelemre.

Szubjektív panasz a B. osztályu érlelmi-szerjegy ellen

Ugy látszik, hogy egész Komolyan gondolja Erdélyi közlelemezési néphiztos elvtárs a háromféle érlelmezési jegy dolgát és valóban komoly a terv, hogy a szellemi munkások B osztályu, tehát másodrangú érlelben fognak részélni. Ehhez a fájdalmas kérdéshez magam, mint szegény, szerencsétlen, érdekelt szellemi munkás önző és szubjektív szempontból akarok hozzászólni. Mindjárt előjöróban kijelentem, hogy elvileg is a legnagyobb igazságtalanságnak tartom, ha a dolgozók között érlelmezési vagy bármilyen szempontból különbségeket tesznek, azt pedig, hogy a szellemi munkásokat ilyenformán másodrangú emberké degradálják, külön nagy és súlyos igazságtalanságnak érzem, ami ellen a magam szerény erejével harcolni fogok mindenki vel szemben. A kommunizmus megvalósítása a legideálisabb egyenlőséget jelenti és valóban nem ismerhet más különbséget a kommunista társadalom, mint a dolgozók és a nemdolgozók közötti döntő differenciát. De azzal kezdeni a kommunista társadalom berendezését, hogy különbséget teszünk a dolgozók között, a fizikai és a szellemi munkások között, ez olyan eltérvegyedés, ami ellen tiltakozni kell.

Nem akarok most annak vilátságába merülni, hogy a szellemi munka van olyan produktív, mint a fizikai munka. En most néhány egészen szubjektív szempontot akarok itt felvetni. Rámutatok például itt arra, hogy a szocialista párt és a szakszervezeti mozgalom vezető férfiai, tehát az új társadalom legelső harcosai Erdélyi elvtárs terve

szier másodikrangú élelmzésben részesülnek családjukkal együtt. Ezeknek az elvtársainak nagy része valamikor fizikai munkás volt és mert munkatársaik fölismertek bennük a vezetésre hivatott képességeket, hát komoly, eredményes és önfeláldozó munkával odakerültek a mozgalom élére. Nem lehetne tehát mondani, hogy ezek az elvtársak kevésbé produktív munkát végeznének, mint végeztek volt a gyárakban és műhelyekben addig, amíg fizikai munkások voltak. És mégis az a groteszk helyzet állott most elő, hogy ha a műhelyben maradtak volna, ha az osztálybanc nem szólítja őket az élre, akkor ma A. osztályú, elsőrangú életmel kapnának a családjukkal együtt, míg most, mert munkászervek lettek, mert a többi elvtárs helyett is harcolnak a szocializmus megvalósításáért, most másodikrangú, B. osztályú élelmzésben lesz részük. Ha csak egytől-egyig vissza nem mennek a szakszervezeti és pártmozgalom éléről s a pártsajtótól, a gyárakba és a műhelyekbe. Hát ez valóban sehogysin sen rendjén.

A magam példáján érzem természetesen legerősebben ennek az új élelmzési rendszernek sültő igazságtalanságait. En valóban akartam és akarom, hogy az új társadalom kiépüljön és hittel, meggyőződéssel veredtem azért, hogy a szocializmust megvalósítsuk és összetörjük a kapitalizmust. Bevallom egészen őszintén, hogy nem gondoltam soha rá, hogy tulajdonképpen mi is lesz az én személyes helyzetem az új társadalomban. Bevallom azonban, színtén őszintén, hogy ha gondoltam volna is erre, sohasem jutott volna eszembe, hogy én másodikrangú ember leszek az egyenlőség, társadalmában és főleg, hogy az én gyerekeim mostohább gyermekei

lesz az új társadalomnak, mint amilyen a műhelyekben és a gyárakban robotoló elvtársaim gyermekei, akikért, akiknek felszabadulásáért minden elzántsággal veredtem. Valóban nem ismerhetem el azt, hogy az én gyerekeim rosszabb élelmzést érdemeljen meg, mint a legnehezebb valamunkás elvtársaim gyermeke. Lehetségség nem érzem és nem megérteni azt a lelki konfliktust, amibe bele kerül az ember ebben a kérdésben. Valóban azért harcolunk és küzdünk hosszú esztendőket óta, hogy egy szebb és boldogabb élet virágozzék ki, hogy egészségesebb és ideálisabb társadalom épüljön föl, hogy a gyermekeink már az új társadalom gondoskodó szeretetteljes napsütését élvezzék. Azért harcoltam én is, hogy a gyermekeink egy szebb és igazságosabb életet éljenek, mint mi, hogy mindenkinek a gyermeke gondozott, ellátott legyen, mindenkinek a gyermeke, de az én gyermekeim is. Már most engedelmel kérek, ha rezignáltan és csudálkozva bejelentem, hogy én nem azért harcoltam, hogy az én gyerekeim másodikrangú emberré degradállassék és rosszabb sorsba kerülüljön, mint akárcsak mának a gyermeke. És sehogysin meg igazság az, hogyha én becsülettel és odaadással elvégzem azt a munkát, amit az új társadalom rám biz, hogy akkor ne legyen nekem jogom és módom a lehetőség határain belül a legjobban gondoskodni a kisfiamról.

Komoly lelki válságot jelent számomra az a helyzet, amibe Erdélyi elvtárs élelmzési jegyzetere belekényszerít. Komolyan vállalhatom-e én azt a szemrehányást a fiamtól, hogy én olyan társadalom kiépítéséért vagyok em, olyan társadalmi berendezkedésért harcol-

tam, amely őt ártatlanul másodikrangú emberré devalválta? Ezt a szemrehányást én nem tudnám vállalni és bizonyára épp oly kevéssé tudnák elviselni azok az elvtársaim is, akik az enyémmel hasonló lelkesedéssel és nálamnál nagyobb lelkesedégekkel és eredményekkel vettek részt évtizedek óta abban a harcban, amely a szocialista társadalom kivívásáért folyt és amely most kezdi érlelni gyümölcseit. Izesek, illatosak, gyönyörűek ezek a gyümölcsök, de — a mi gyermekeink nem érdemelnek meg? Hiszi-e Erdélyi elvtárs, hogy ez valóban így van és hiszi-e azt, hogy ha így is volna, hogy akkor mi, akik azonkívül, hogy jó szocialisták, egyáltalán jó apák is vagyunk, hogy valaha az életben el fogjuk-e hinni, el fogjuk-e ismerni azt, hogy a mi gyermekeink az új társadalomban mostohagyermek?

Göndör Ferenc

SOMOGYIAK. A városi színház hatalmas nézőtere a magyar föld őseréjét sugározta vasárnap és hétfőn. A föld népe, a magyar földművelészet küldte meghívottait a kongresszusra, amelyen a drága magyar televényről esett szó, ahonnan a szabadság és az élet sarjad. Inkább az életről beszéltek, amelynek alapéptényét mégis azok adják, akik munkádják a rögöt és török az ugart és hasztják a barázdákat. Ezeknek az embereknek a lelkién igazságotól fel erőtlenül a proletárszolidaritás, amikor kimondták, hogy minden fölüllegüket odaadják a város dolgozóinak épp úgy, mint a somogyiak. A somogyiak, akik már az első forradalom után nagyserű tömörüléssel ágazták meg a diktatúra helyét, mert pádot mutattak annak az oszlopnak felépítésén, amit a szocializmus nagyserű palotájában úgy hívának: *termelő-szervezet*. A kongresszuson a somogyiak példája ragyogott a szemek előtt, s az a munka, amit a somogyi elvtársak végeztek, irányító jelképe lett a magyar földművelés proletárnak.

Éhség és forradalom

A régi kormányzati rendszerek örökösén hazudozó és szépítgető politikájával szemben a legmegnyugtatóbban hat és a legtisztességesebb szándékokról tesz tanúságot az — a tanácsköztársaság által immár teljesen meghonosított — irányzat, amely elvetelte a kellemetlen és riasztó *tények* letagadását és eltitkolását, ehelyett nyílt és őszinte bevallással keres az aktuális bajokra orvoslást. Mint bebiztosított — egy hónappal ezelőtt hadihelyzetünk kíméletlen feltárásával — ez a politika nem is rosszabb a másikkal. Ellenkezőleg. A követelemények bebizonyították, hogy harcéri helyzetünk éppén ez őszinte közlés következőben javult ki.

Ugyanezért az őszinteséggel ismeri most be a tanácskormány a főváros élelmzésének bajait, a fenyegető éhséget. Kétségtelen, hogy a *tények* őszinte beismerésének ezuttal sem marad el a hatása, mégis meglepő *Kun Bélának* az a munkánstánási ülésen elhangzott kijelentése, melyben *sinté rokonszenvesen* emlékezik meg az éhségről, mint *fordalmisító tényezőről*. Az éhségnek, mint forradalmosító tényezőnek beállítására nem új. Uj csak az a következtetés, amelyet *Kun Béla* beállításában ebből je kell vonni: ha az éhség *fordalmisító tényező* és ha a kormányzószerv *fordalmi* kormány, akkor ez a kettő párhuzamosan működik, akkor minthogy a forradalmisító tényező *segédeszköze* a forradalmi kormányoknak, az éhség *ugyszólván kormányzati eszközé* válnék. Amiből aztán azt a furcsa, végős következtetést kelleme levonni, hogy a kormánynak *sem szabad küzdeni az éhség elhárítására*, ellenkezőleg annak

bekövetkezését minden erővel elő kell segíteni.

Mint hogy ezt a végkövetkeztést maga Kun Béla sem hajlandó levonni, egészen bizonyos, hogy a gondolatmenetbe valahol egy kis tévedés csuszott bele. Nem is nehéz megállapítani, hogy a hiba a kiindulásnál van: bármennyire általános igazság, — tehát jelen esetben is az — hogy az éhség forradalmosító tényező, adott esetben mégis ennek az ellenkezője az igazi igazság.

Különösen hangzik, de igen egyszerűen:

A tele gyomor nem csinál forradalmat, az éhség igen. Sőt általános értelemben véve mindig az éhség — értve ezalatt valaminek a hiányát, nemcsak a kenyértét, hanem esetleg a szabadságát is, mert az is éhség, ha nem is fizikai hiányérzet — csinálja a forradalmakat. Az éhség tehát forradalmosító tényező. A forradalom azonban mindig a fennálló rend ellen irányul. Amikor tehát a fennálló rend forradalmi rend, az éhség mint forradalmosító tényező ez ellen irányul, vagyis ebben az esetben ellenforradalmosító tényezővé válik.

S így, ha ezt az okoskodást elfogadjuk — anánthogy el kell fogadni — mindjárt nyilvánvalóvá válik, hogy az éhség nem lehet segítségese-közé egy kormányzatnak, tehát a forradalmi kormányknak sem, mert ellenforradalmosító tényező és ebből levonható a helyes végkövetkeztetés is, hogy az éhség ellen küzdeni kell.

Az egész okoskodás különben, mint hogy a kormányzóintézés a heyletlen kiindulás ellenére is ezt a helyes végső következtetést vonta le, nem fontos. Fontos csak az, hogy ne legyen éhség.

Diószeghy Tibor

Üzenet Bécsbe

Bécsben a magyar politikai életnek és a magyar sajtónak szemetet hirtet mostanában hadjáratot a magyar Tanácsköztársaság ellen s minden tisztességes ember ellen, aki nem szokott meg az országból. Hogy kicsoda a magyar politikában Palavicini György, Bathányi Tivadar, Hédervári Lehel, arról igazán nem érdemes Budapesten beszélni, mert hiszen túlnatul ismerős figurák ezek nálunk és annyira ismerik őket Bécsben is, hogy mulatnak rajtuk, senki se veszi őket komolyan és mindössze csak az a hiba, hogy nem fogják galléron őket és nem sörrik ki a bécsi Ringről ezeket az individuumokat. Sokkal lérmásabb azonban ezeknél a jámbor álmódókknál a Bécsbe szökött magyar hírlapírók szereplése. Aki salakja, kiközösítette és megbélyegeztette a magyar sajtónak valaha itt nyüzsgött Pesten, az most mind Bécsben ütötte föl a sátorfáját és jellemző a bécsi sajtóra, hogy ezek az apró kalandorok odakint teret kapnak arra, hogy ostoba hazugságokat firkáljanak Magyarországról és ezzel vigasztalgtják a reszkető bécsi kapitalistákat. A bécsi újságírótrupp kopasz és csunya kis vezére, Lázár Miklós, aki már ott tart Bécsben, hogy fajmagyarként szidja a zsidókat, pogromot hirdet, holott mint egyszerű izraelita család gyermeke Léderer Miklós névre hallgatott abban az időben, amikor a budapesti törvényszéken apró indexhamisítás miatt büntető eljárás volt ellene.

Lázár Léderer Miklós ma már odáig ment ocmányi sajtókalozókadásában, hogy a keresztyénszociálista hecclapnak, a Reichspost-nak

a hasábjain igyekszik zamatosakat hazudozni, főleg a pesti sajtóról és legelső sorban természetesen e sorok írójáról. Valami példátlanul szemtelen és ripók módon ostoba cikk jelent meg néhány nappal ezelőtt a „Reichspost”-ban és a cikk gyalázván a Tanácskormány pénzügyi szakférfaít, mulatságos vehemenciával esik neki a magyarországi újságírók szakszervezetének, főleg a végrehajtó-bizottságnak és elsősorban az elnöknek, akiket azzal „vádol”, hogy ők indították meg Magyarországon a bolsevizmust és természetes, hogy valamennyien fegyencek vagyunk, akik a szakszervezet élén állunk. A cikk gyáva módon ninesen aláírva és csak az a megjegyzés foglaltatik benne, hogy egy magyarországi, erdélyi, székely hírlapíró írta, aki büszke arra, hogy nem szerepel a szakszervezet vezetői között. Erdélyi székely hírlapíróársunknak ez a büszkesége valóban jogosult is, mert a cikk szerzői olyan utolsó emberek voltak itt, hogy szerepük valóban nem is lehetett. Ki az az „erdélyi székely” csirkefogó, aki ezt a cikkeskét elkövette? Csak Lázár Léderer Miklós lehet, aki szemérmetlen zsidó létére nagy előszere-ttel szokta kiadni magát antiszemita fajmagyarnak. Az értelmi szerző, a sugalmazó, sőt fogalmazó is minden valószínűség szerint Lázár Miklós, akinak minden oka és joga megvan arra, hogy e sorok írójára nehezteljen, mert hiszen az életét mentettem meg abban az időben, amikor a Déli Hirlapnál már rovacnoltak, hogy hátlen kezelési és sikkasztást bizonyítsanak rá, és hogy feyházba juttassák Lázár urat. Én nem engedtem és persze,

hogy ez a kis perfid, aki a háborus vitéségi érmekekkel zsonglőr módjára szélhámoskodott, aki épp olyan undorítóan dicsérte Károlyi Mihályt, mint Vázsonyi Vilmost, Wekerlé, mint Szerényit, Eszterházi Móricot, mint Tisza Istvánt és aki eradó cikkeket írt ismétetlen enorólam is, most ellenem köpköd. Mulatságos, amikor itt olvasgatom most azokat a dicsérő és magasztaló közleményeket, amelyeket Lázár szerkesztő ur azokról írt, akiket most megrágalmaz.

Fölmerül az a gyanu, hogy az a „székely, erdélyi” gyerek, aki Lázár Miklós társszerzőjeként a Reichspost diszkrétien megjelölt, Egyed Zoltán notórius pesti áhírlapíró. Lázár Miklós, a moral insanitynak világbjajnokja, de ennek az Egyedkölyöknek még sokkal több szabad, mint neki. Egyed szerkesztő ur, aki ismétetlen tett eredménytelen kísérleteket arra nézve, hogy az újságírók egyesületének tagja lehessen, a Ligetinéféle hírhedt zsarolású ügy főhőseként jelent meg a budapesti sajtóban. Akkor Lázár szerkesztő ur ki akarta rugni lapjától ezt a tehetségtelen kis sajtó-kalandort, aki ezekben az időkben éjszakákön át sirva depelt én előttem, hogy mentsem meg őt, mert különben föbe lövi magát. Minden utcasarkon meglesett, utánam kullogott, alázatosan csókolgatta a kezemet és addig esdekelt előttem Egyed Zoli, amíg végül is megszántam és rábírtam az erkölcsi kérdéseken különben sem ürzekény Lázár Miklóst arra, hogy megbocsásson neki és a szerkesztőség nagy felháborodására Egyed valóban visszatalokodott a Déli Hirlaphoz. Ennek az ostoba kis sihe-

dernek tehát szintén oka van rá, hogy most Bécsből piszkoldják el- lenem. Nem volt szép dolog egyb- ként, hogy Egyed Zoltán meglep- tő Budapestről, még mielőtt kifizette volna azt a 9500 koronát, amit Ka- milla kisasszonytól, a Maison Frida című kedvenc pesti szórakozóhely démonjától kölcsönképpen kicsaft. Valaminthogy azt a hátezer koronát is megfizethette volna ez a fürge kis selyemfű, amit egy szegény pesti színésznőtől zsarolt ki más- napig, mint a „Rivalda” című féle- metes színházi revolver főszerkesz- tője. És a többi hasonló illatú köz- gazdasági tevékenysége Egyed dzsentlimennek és amit a „Rivalda” szerencsétlen kiadójával művelt: mindez regénytéma volna, ha hőse nem volna olyan elképzelhetetlen módon jelentéktelen senki. És Egyed ur, a pesti lebukok kitar- toltja, szegény prostitúált lányok selyemfűje most huszártiszti egyen- ruhában, rendjelekkel a mellén est- nálja az ellenforradalmat a bécsi Ringen és ontja felénk a piszkot, patrónusával, Lázár ural együtt, a Reichspostban és egyéb bécsi sajtó- termékekben.

Pesten a leglaikusabb és legtájé- kozatlanabb ember is mosolyog azon, hogy a bécsi sajtó micsoda ellenforradalmár akvizíciókat von- tat fel ellenünk. Jellemző az ott garázdálkodó sajtókalózok erkölcsi nivójára, hogy még a legtisztessé- gesebb és legkorrektebb ember kö- zöttük Löwe Lévai Dinnye Mihály! Pedig hát, ha a bécsiek tudnák, hogy kicsoda ez a Löwe! Azt üzen- jük Bécsbe elsősorban a szervezett munkásoknak, másodsorban a tisz- tességes bécsi újságíróknak, hogy ne turrják tovább a pesti sajtó oda-

menekült apró zülöttjeinek és para- zitáinak garázdálkodását, hanem sürgősen tisztítsák meg tőlük a jobb sorsra méltó osztrák fővárost. Küldjék csak őket szépen, zsuppon ide Pestre, itt már nagy érdeklődés várja őket. Csak egyetlen egyszer kerüljenek még a szemünk elé!

TAVALY még megjelent egy budai vendéglő piros abroszos asztalán. Kirántott, csirkének hívták és az ugy- nevezett életörömök közé tartozott. Kirántott... furcsa magyar szó. Rog- op az ember foga alatt. Emlékszem, mikor kirántott csirke helyett öté- r még jünibusban is májusi líptai vacso- ráztam. — Öté — mondtam a sajt- osznak — kérek juhturót. Tulajdosan nem laktam jól és ezt mégis régi jó időnek neveztek némelyek, akinek természetesen sejtelmük sem volt, hogy már akkor szerettem némi gyakorlatot az élelmezési zavarok könnyedén való elviselésére. Abban az időben még nem volt proletárdiktatura és a proletár- diktatura és akkort, hogy egészséges étvégyam nem nyerhet kellő méltá- nyulást, nincs semmi összefüggés. A régi „jó” világban egészen jól és ocsón lehetett éhezni, és vi- szont ma is lehet kirántott csir- két enni. Nem a budai kis keresmá- ban, ahol most a vörös abroszot a káposzta tulnteg. A kirántott csir- két elmentem a faluba. Még élt és vir- gone volt és az illető nénemasszonyi rántotta ki pillanatnyi anyagi bajából, aki őt nekem adta, miként lözsefet testvérei, miután előzőleg megállapod- tunk a fizetendő bankók színeben. Bi- zony, a vak lyuk is megtalálja a kék pénzt. Ezzel az igazsággal és a csirke madórral a hónom alatt a vonat te- tőjére ültem és tizenkét órai utazás után megérkeztem. Tyukom, bukom, jaj, be szép, énekeltem neki, miköz- ben elválták a nyakát. Szívből saj- náltam a csirkét, akivel aztán már röviden végeztem. Emléket meg fo- gom őrizni, amint hogy megöriztem az ötér líptai emléket... Már most aztán emlékeimből élek, mint egy kiöregedett színész. (h. j.)

Bródy Sándor levele

Level Göndör Ferenchez. Elvtárs, helyesebben és igazabban: kedves barátom! Ne haragudjál, hogy nem küldök most kézirat, bár megígér- tem vagy éppen azért, hogy meg- ígértem? Nem tudok írni ezen a ragyogó szép napon, nincsenek so- cialis, politikai, sőt irodalmi meg- győződéseim se. Meg vagyok jöde- ve magamon: én vagyok az igazi, az elvtelen író, aki nem képes ma- gát az emberiségért feláldozni, vagy az egyik fajta emberét leteperni a másikat? Ez ünnepélyes és győzedel- mes tavaszi napon még az ostoba- ságról se haragszom, pedig erre haj- lamom van, mert meggyőződésem, hogy az ostobaság ártalmasabb, mint a gonoszság és a katasztrófa- lis bajokat főképpen a buta gaz- dag emberek csinálták ennek a szegény világnak. (A szegé- nyek között is vannak még kor- látoltak, azok is segítettek.) Nem bánom azért az esetet. Ártatlan és elvtelen író, én, egészen napon át nézek le a hitvány parkba, ahol egy kis rózsafa — a színet meg nem mondom — valósággal megőrült és annyi virágot nyit, a szerelmes anyaság olyan hevővel virit, hogy az ágai szinte letörnek. Az illat mint egy ujfajta vallás tömjénfüstje felfelé áramlik hozzám és elkábít. Nem kellene-e megnézni, nincse- patás lábam, nem vagyok-e valami újmódi faun, akinek az egész ter- mészethez van közöm, tele vagyok életörömmel és nem veszek tudo- mást arról, hogy milyen komoly időket élünk e kis Európában. Azon se tudok elszomorodni, hogy a lent sétáló párok kissé lankadtan járnak és éhomra még maga a szerelem se olyan jó,

mint máskor. Eh, a gyerekek vidá- mak és ez a fő és az se baj, hogy pirított grízot ettem ebédre. (Soh- se tudja az ember, mire jó a pech. Nem sok húst eszünk mostanában, legalább nem lesz köszvényünk, vagy ha van, javul.) Szóval, sok szóval úgy látszik: ma nem tudok elmélyedni, képtelen vagyok magam- at diszciplinalni, pedig erős a vá- gyam, hogy jó olvasni valót küld- jek a lapod számára. De majd el- borul még, jönnek rideg csunya na- pok, és akkor támadok vagy védek, hiszek vagy kételkedem, úgy ahogy érzem vagy gondolkozom. Ez utó- bílt egészen komolyan ne vedd, minthogy bennünk egészen komoly- van venni nem szabad: a költő lyrikus állapot, kedves, talán szük- séges is, de elvtárs, sziklaszilárd munkás, rettenetes katona — az más! Mi lesz velünk, hogy kell bene- másit ujra beigazítani? azt mi ma- gunk majd megmondjuk. Tanár erre meg nem tanít, ezzel várni kellene. Különb, ahogy parancsolják! Ise- ten adjon barátom; az ördög is se- gítsen. Az írásbeli viszontlátásig ölel

Bródy Sándor

EGYENKINT NEM VÁLASZOL- HATUNK arra a tömérdek üdvözöl- levélre, amelyet az elvtársak abból az alkalomból intéztek hozzánk, hogy *Az Ember* újból megindult. Olvasóink soraiból őszinte együtt- érzés és szeretet száll felénk, amely bátorít és megerősít minket azon a egyenes úton, melyen elhatáro- zottan, senkivel és semmivel nem törődve megyünk előre. Hogy iga- zunk van, azt örvendezve látjuk abból a számszámra érkező sok-sok levélből, amely nap-nap után üd- vözlölet és bátorítás hoz nekünk a proletároktól. Ezen a helyen köszönjük meg ezt a munkásszoli- daritást. Öszintén és megindultan,

Hadimilliomosok, ádrágítók

és választási kortések szakszervezeti szédelgése

A proletárdiktatura óta már a szakszervezeti ügynek is vannak garázdázó parasztaí. Emberek, akik minden poklokon keresztül szélahóms nyereségekből akarnak megélni, rávetették magukat a proletárrállam szempontjából nem kívánatos foglalkozási csoportokra, egyesületeket vettek birtokukba s a megrémült szakmabérléttől rendkívül magas felvételi és tagdíjakat száltak ki. Hazug és képtelen ígéretekkel félrevezették őket, holott még az általuk grúndolt át-szakszervezeti elismertetését sem tudták kivinni a Szakszervezeti Tanácsnál. Horribilis összegeket szedtek össze, de a tagok érdekében természetesen egyáltalán nem csináltak semmit, sőt még természetesebben — az elutasítás után elfelejtették az alakulást megszólítani és a tagoknak visszaadni pénzüket.

Akad ezek közt a színhámas áll-szakszervezetek közt olyan is, amelynek léte és manipulációja a humoros mellékletnek sincsenek híjjával. Ilyen a *Szocialista Kereskedők Szakszervezete*, amelyet egy csomó hadinyereség meggazdagodott nagykereskedő és néhány úharedzett régi kerületi kortes alapított. Ezekből áll az ügyvezető „direktórium”, a tagok sorában pedig néhány száz kisember mellett helyet foglal mindenki, aki nagyban ádrágított, lopott, csalált és — mintők nevezik egymásközt — láncolt Budapesten a háboru kiadás ötföldféle alatt.

Szocialista kereskedő nincs, nem is lehet. Aki ismeri a szocializmusnak a magánkereskedelem eltörlésére törekvő felfogását, ennél a szakszervezetnél paradoxabbat el sem képzelhet. Ez a szakszervezet mégis létezik, még pedig mint a szó legrosszabb értelmében vett kereskedői szervezkedés: az ádrágítók, második bőrt lenyuzó proletár-szopolgók szakszervezete.

Az államvasuti tisztviselők Andrassy-utí palotájának utcai erkélyén hatal-

mas, vörösbetűs tábla hirdeti, hogy ott van a nevezetes szakszervezet helyisége. Azelőtt a kiskereskedők és kisiparosok egyesülete székel itt, a proletárdiktatura napján azonban furcsa dolgok mentek végbe az egyesületi helyiségben. A kör eddigi jogtanácsosa, egy Zoltán nevű fiatal ügyvéd, aki azelőtt a kispolgári egyesületek legambiciózusabb alkalmazottja volt, több nagykereskedővel és politikai elődsóval együtt magához ragadta az iniciatívát. A régi vezetőséget eltávolították, a helyiséget és felszerelést is kommunizálták és az önkényesen kikikáltott direktórium megkezdte a szakszervezeti pénzeszindást.

A direktóriumnak Zoltán dr. mellett, tagjai voltak: Kenyeres nevű ötfutcai szemfedőgyáros, aki a háboruiban harisnyigót nagyban elárusításával is foglalkozott, Nagy Léo, hadigazdag, milliomos kézműruanyagkereskedő, továbbá Szabó Béla, Berger Béla, Setden Miksa, Glöck és Popper nevű júrdmés kereskedők. Az utóbbi négyen Zoltánnal együtt egy nappal a proletárdiktatura előtti más a régi egyesület VII. kerületi Károlyi-párti képviselőjelöltjének voltak dusan pénzelt választási kortesét s a direktórium tagjai között olyan is akad, akit röviddel előbb egy kereskedelmi bűnügyre kapcsán a régi, kispolgári vezetőség sikeres közbenjárása börtönbüntetésölt mentett meg.

Ez a kitérítő társaság alapította meg a szocialista kereskedők szakszervezetét, a legszemérmellenebb visszavétést üzte a kereskedők hirtelen ledétsgével. A pesti kereskedők között gyorsan elterjedt a „szakszervezet” alakulásának híre és a megriad embereket siettek belépni, annál inkább, mert a direktórium tagjai elhírszéltek, hogy a Tanácskormány részéről felhatalmazást kaptak a szakszervezet megalakítására és nekik sikerülni fog a kereskedők érdekeit érvényre juttatni. Elterjedt az a hír is, hogy aki nem lép be a kereskedői szakszervezethe, nem kap többé ételmiszserjegyét. A kereskedők tömegei ennek hatásán alatt valósággal megostromolták az Andrassy-utí helyiséget, ahol a belépő

tagokat azonnal lefizették a száz koronát, négyen korona felvételi díjjal és hatvan koronát előre az egész évi szakszervezeti tagság fejében.

Minden más szakszervezetben egészen csekély felvételi díjat szednek, a legtöbb helyen, így például a négen elismert *Magánisztviselők Országos Szövetéségében* két koronát, egyedül ez a kétes jövőjű alakulat hajtott be, négyen koronákat a felvételtől. A tagsági díjat másutt mindenütt havonként kell leróni, éppen csak itt kellett azonnal egy úre befizetni. A fejezselt emberek szó nélkül patták oda a száz koronát s aki mégis nyugtalankodott, annak olyik tagtárs bízamisan felübe rebeszte, hogy azért fizetek ennyit, mert el kell írni azt, hogy megint jó dolguk legyen a kereskedőknek és az a Kun Béla nem adja olyan olcsón...

Közel háromzer kereskedőt vettek fel és több mint negyedszáz koronát szedtek be tőlük. Ezzel aztán le is zárták a „szakszervezet” nyilvános működése. Kezdetben még egy-kétzer megjelentették a régi egyesület hivatalos lapját és szerkesztőként egy Gómöri Gyula nevű fiatalembert szerepeltettek, aki a *Népszava* munkatársának lépett fel. Mindinkább elhallgattak és lassacskán kiderült, hogy az ételmiszserjegy megszerzésének legkevésbé előfeltétele az, hogy valaki a szocialista kereskedők szakszervezetnek tagja legyen s hogy az a Kun Béla valóban nem adja olyan olcsón. Amióta pedig megérkezett a Szakszervezeti Tanács döntése, amely szerint ez a szakszervezet természetesen egyáltalán nem hajlandó elismerni, a fűben virító dinnyével vetelszik a jeles vezetőség hallgatása. Egyszerűen nem vesznek tudomást arról, hogy nincs joguk létezni s hogy a félrevezetett embereknek kötelesek volnaik visszaadni a száz koronákat. Hogy a százezekkel mit csináltak, részben vagy egészen megvannak-e vagy sem, azt mely titok fedi. A régi alkalmazottak egyrésze a durva bánásmód miatt kilépett, a helyiség gazdájának azonban a kereskedők pénzéből jelentősen feljavították a fizetését. Ez érthető is, mert a gazda fontos funkció

tölt be: ő rúzza le az ügyek iránt érdeklődni akaró tagokat. Nincs itt senki, mondja az ajtóban a kiváncsiaknak a gazda a nap minden órájában, — valóban pedig a kereskedődirektórium tag „elvtársak” a belső szobában ülnek és vidám társasjátékokkal töltik idejüket.

És a lehetetlen és groteszk szakszervezet vezetőségének eszedgáiban sincs visszafizetni a jogtalanul szedett illetékekből befolyt százekeket. Azóta a Szakszervezeti Tanács a felvételt zárlatot is régen kimondta, a „direktórium” azonban a file botját sem mozgatta.

Amikor az *Utazók Szakszervezetét* nem ismerték el, Bokdanni szövetségben utasította a nála járt vezetőséget, hogy a beszédelt csekély husz koronákat azonnal fizessék vissza. A többi el nem ismert szakszervezet dolgával azonban elefelelnek törődni. Sürgősen meg kell nézni, mért nem osztolt fel az elutasítás után a „szocialista kereskedők” szervezkedése s mi van a becsapott kereskedők befizetett pénzéul.

Röbert Oszkár

AZ UJ PLAKÁT. A Ma legutóbbi számában kritikát írtak az új plakátokról és megállapítják, hogy Útj Bélának a „Vörös katonák előre” című falergusa mutatja annak az igazságot, hogy az új festészerje egy, ahogy van, demonstrál és szuggesztív plakát-erő. Berény Röbert „Fegyverbe, fegyverbe” feliratu munkájáról ellenben konstátálja, hogy elgonzólása elcsépelt és triviális, mintvagy érteke pedig nagyon kevés. Ez a megállapítás éppen olyan kifancított, mint Útj szerkesztő ur vörös katonáinak lábai, amik miatt a szerzőt a legnagyobb lelki nyugalmalom forradalmi törvényesek elő lehetne állítani. Mégsem lehet ami drága és erőteljes munkásterveinket, akik min-benütt diadalmasan szorítják vissza az imperialista hadseregeket, elkényeszeredett, hátramaradványos embereknek bedőlítani. Azonkivül meg is csinálta Útj ur a vörös katonákat, az egyiknek az orrát, a másikkak a fület vagy le. Az ilyen plakátoktól egyetlen egy munkás nem áll be a vör5s hadserege, hisz nem bolond, hogy őt is ilyen csúnyán rajzolják, vagy néger-szidóknak, mint Szilágyi Jolán plakátján látható. Berény

Róbert plakátja láttán ellenben kitágul proletárintudata, megdöbben a szíve és a kiáltó vörös katoná megmarkolja a szívéét. Berény Róbert plakátja az új plakát, mert új világrend megalkotására lendíti az új hősöket. Útjuk plakátját nem újjak, csak rosszak és elcsúfították a tavaszi szabadságos pesti utcáit.

„A zászló félrehajlik“

Ezt a buszmondatot a győzelmes ántánt gloire-os nemzetének egyik legdiadalmásabb írója, Henri Lavedan zokolja a L'illustration áprilisi végű számában. Szeretném a francia sovíniszta szaktárs cikkét egyszerűen lefordítani, hadd olvassák nálunk, a legyőzöttek szomorú földjén is, hogy a hangulat egy csöppet sem jobb Párisban, mint Budapesten; sőt merem állítani, hogy a legyőzött ország proletársága — s minket ez érdekel — sokkal jogosabb reménnyel, bizakodóbb örömmel néz a jövőre, mint a győztes ország burzsoázija. Az a frázis, hogy ebben a világháborúban nem lesz győző és legyőzött, katonailag már a múlt év megdöntötte. Történelmileg pedig a legközelebbi jövő, talán már ez az esztendő fogja megdönteni, mert lesz győző: a szocializmus — és lesz legyőzött: a kapitalizmus. A katonailag győztes nemzet írójának keseregése a közelgő legyőzetés jere-miádjá, bármennyire korholja ő maga is a jeremiásokat, akik — úgy olvasuk cikkéből — tömegesen tenyésznek Franciaországban, bármennyire buzdítja is a jó franciát, hogy tartsa egyenesen a zászlót, amely gyöngülő kezében félrehajlik.

Igen, a zászló, a büszke trikolór, félrehajlik, mert elgyöngült a kéz, amely a régi világ cöljai felé vezető uton tartja. Most csak az a kéz erős és erősödik egyre, amely az új világ

felé haladó tömegek élén emeli magasra a vörös lobogót . . .

Hogy milyen siralmas az a győzelem, amelyet a kapitalista-militarista luteró aratott a világháborúban, azt Lavedannál meggyőzőbben aligha írhatná le valaki. Mindenekelőtt egyszerűen beismeri, hogy az öldrökös bevezetése után sem tudják kiélevezni a diadallobogóját s „most kevésbé kedves a helyzetünk, mint a háború alatt“. Akkor a veszedelem elfojtotta a kétkedést, a cél érdekében belenyugodtak az áldozatokba, egy rögeszménk volt: fölszabadítani a francia rögöt, loverni az ellenségét. És azt hittük, hogy a cél elérése után felbőlelünk a földünk felett, majd fölöttünk az égbolt. Most látjuk, hogy a munkának csak felét végeztük el.

„Az ég? Nyilván kevésbé sötét, de haszatalan a családok fényásvói, még mindig borult.“

A föld? Romokká fűdve, amelyek sohasem látszódtak nagyobbaknak és fölérhetetlenebbeknek, mint azon a napon, amikor helyreállítottuk csaknem lehetetlennek bizonyult.

„Ez a látóhatár? Bármerre vetjük szemünket, viharokkal torlaszolja, amelyek távol-közel, hosszú évekre súlyos fenyegetéssel rémítenek bennünket.“

És bármennyire magasztalja és a vezérek lángeszét, a katonák hősiességét, megállapítja, hogy „egy kissé több bölcseséggel“ elő lehetett volna készíteni bennünket annyi kegyetlen tapasztalat után erre a fájdalmas megépetésre.“

Borzasztó nagy tévedése ez Lavedannak, aki nyilván az hiszi, hogy a történelem színpadán is úgy lehet dolgozni egy kis bölcseséggel, mint ahogy ő dolgozott vígjátékjaiban egy kis öt-

lelességgel, egy kis eszritvel. A lángeszű vezérek fölvonaltathatták a világ-színpadra a tömegeket; de most már sem a szerző, sem a rendező nem parancsolnak nekik. És hogy a tömegek milyen szépen, milyen jól és milyen bölcsen játszanak, azt megállapíthatjuk a pénz- és vérszomias burzsoázia hangulatából, amely mint rettegő nézőközönség húzódik meg a győztes Franciaország fővárosában is. Ezt a hangulatot így festi Lavedan: .

„Ott tartunk, hogy nem tudjuk mit gondoljunk.“

Egyrészt a pesszimizmus az undorító a családóság, másrészt a néha rendszeres, inkább erőltetett, mint átértett optimizmus a kiéleült lemondástól a halk örömg és mérhetelen reményekig. .

Ez nem két különböző főfogás, nem osztja két csoportra az egyéneket: olyanokra, akik azt hiszik, hogy jól megy nekünk és olyanokra, akik azt hiszik, hogy rosszul: bizonytalan egymásutamban megnyílvánul ez valamennyiünkben. Szászor napjában a politikai légtér titokzatos áramlatai és a híreket hozó szél fúvása szerint zsákmanvai és játékszerei vagyunk e két ellentétes főfogásnak . . .“

A szélsőségek között szilárd álláspontot kell keresnünk, buzdítja szegény győztes honfitársait az író a ezt mindenekelőtt a *győzelem ihletében* találja meg ő maga. O maga, valóban, mert haszatalan hangoztatja „a csodás és óriás győzelmet, amely most Versaillesben az örök táblákra vésődik,“ — kénytelen bevallani, hogy a sőtájtazó jó francia gyöngülő kezében félrehajlik a zászló. És bár költőleg nagyon szép, amikor azt írja, hogy a föld felé hanyató zászló „arcodba csap és azt mondja: Tarts egyenesen!“ — ez a zászló a sovíniszta, imperialista trikolór nem

akar, nem tud fölegyenesedni. Mert amíg Versaillesban a derék vésnökök maradnak, amerikaiának s az örök táblák talán örökre üresen maradnak, addig éppen most olvassuk a *Vörös Újság*-ban Kerguezec, francia haditengerészeti ügyvivő őszinte nyilatkozatát:

— Kelelen nincs többé hadserégünk!

És nem lesz majd Nyugaton sem, nem lesz a győztes burzsoázianak, nem lesz az imperializmusnak sehohsem; de van a proletárságnak a legyőzött országokban is és lesz az egész világon! Ormos Éde

ZSAROLÓ ÁLHÍRLAPIRÓK PEST-VÁRMEGYE ÉLÉN. Az *Ember* legutóbbi számában leleplezték azokat a százhámas zsaroló álhírlapírókat, akik Pestvármegye vezetősébe belokkoltak. *Békeft és Szabonyi-Szekely* utakat cikkünk hatására alakt nyomban kirugták pozíciókból, míg *László Arnold* maga mondott le és az ő ügye e percben még nem nyert végleges elintézetést. Két megjegyzésre szorítkozunk ennek az ügynek kapcsán. Az egyik megjegyzésünk a *Világabszurd*-nak szól, amely jónak látta ebből az alkalomból nem a Krugott, felegyházis zsaroló álhírlapírók ellen, hanem ellentünk támadni. Egészen röviden csak annyi a válaszuk a Világabszurdnak, hogy nem irigylük azt az erkölcöset és azt az izlést, amelyik ilyen esetek kapcsán nem a leleplezést, hanem a leleplező ellen fordul. A másik megjegyzésünk a *Vörös Örségek*nek szól. Azt írtaK ugyenaz, hogy az álhírlapíró-kvartett negyedik tagja, a hírdőt Garai Manó, mint a Vörös Örség kutatója lábalankodik a megyeháza folyosóján. *Janesik* elvtárs, a Vörös Örség főparancsnoka kijelentette előttünk, hogy Garai Manó nem kutatója a Vörös Örségek, semmi köze a Vörös Örséghez, amely bevált és megszerült testület, egyetlen pillanatig sem tűnik meg kebelében Garait. Nyilvánvaló te-

hát, hogy Garai Manó hazudott és szélláhoskodott, amikor kutatónak adta ki magát. A legnagyobb létszámú állapítjuk ezt meg a Vörös Örség feltéve őrzött jó híre érdekében.

A Presse

A Neue Freie Presse következetes és elkeseredett ellensége a Tanácsköztársaságnak, a kommunizmusnak pedig mérges és magából kikelt ostromzója. A széles hasábok, amelyeken főhercegek és káptalanok üzleteit portálták mindig, ahol bécsi bankok millió mélegeinek tervszerű csalogatóit takarta a vezércikk, ahol minden betű egy-egy pillére volt a zajló üzletnek, a hízó kapitalizmusnak s a kizsákmányolás falánk korszakának, e hasábok most a magyar Tanácsköztársaság bunkózásától döngenek, s hangosak az ismert zsvajtól, amelyet Bécsben a magyar ellenforradalmárok csapnak sippal, cintányérral és egyéb cirkszi eszközökkel.

Nem is lehet ezek miatt komolyan haragudni a Pressére, amely saját magát, gazdáinak és fentartóinak ekszisztenciáját könnyű életet, pezsgős és metresszes éjszakáit védi. Hogyne írna a Presse, hogyne sopánkodna és dihdődt kiabálással, vagy állászó hízelkedéssel, hogyne akarná kavarni a magyar szocialista köztársaság körét. Elemi érdeke ez a Pressének, amely látja, hogy Budapesten az összes pressékét elkomunizálták s nem nyert már az automobil híres lapigazgatók lakása előtt. Mindezeket tisztán és világosan látja a Presse, mint amikor kristályos, ragyogó tükörbe néz az ember. A Presse összes igazgatóira kommunizált üzemek merednek éjszakánként, amikor csnndesek a bécsi utcák, csak egy népőr bakancsa koppan rejtélyesen. A direktor a lépéseket olvassa, a népőr pedig oda'enn arról gondolkodik, hogy az újabb terminus letelte után sem engedi magát lefegyverezni.

Ezekért, ezekért az apró, kicsi dolgokért ír a Presse úgy rólnuk, ezért lát mindent a kapitalizmus görbe tükörében keresztül, amit a tulajdonképpen az európai polgári sajtó már két esztendővel ezéltől elgúrhitelt. Az orosz viszonyokról éppen ebben a tenorban írta, amit most a Presse velünk szemben kultivál; éppen ilyen rettenetes megmondatlansággal és tervszerűséggel alakították át a derék és szerény, melegszívű és tolsztoji orosz palléroztatlan emberevővé, rideg rablóvá, s a számos és csengélyűs Newszky-Proszpekot emberi hullák uszodájává. Nem megépítés tehát a számunkra az sem, amit a Pressében olvasunk, hogy „Magyarországon az utcákon százszámra fordulnak fel az emberek az éhségtől.” Ugyanaz a Presse írja ezt, amely tavaly ilyenkor követelte, hogy „a magyar Alföld, amely már ellátta élelemmel Magyarországot, Ausztriát, Németországot, a monarchia és Németország hadseregét, lássa el a bolgár testvérnemzet nélkülözö hadercét is.” Most egy év után a Presse budapesti éhségforradalmáról ír, holott közgazdasági szerkesztői, akik az agrárpártiakon keresztül is igen jól ismerik a termelés arányait, nagyon jól tudják, hogy az Alföld és a Dunántúl, amely élemezte fél Európát, el tudja látni Budapestet is, legalább úgy, ahogy az ántánt-segélyezte Bécsét ellátják, ahol még mindig 60 korona egy ebéd, s ahol a profétárhátus már harmadik éve különböző füveket eszik.

Gyilkosságokról, tuszok leöléséről, a népbiztosok elmeneküléséről, s a vörös hadsereg pozdorjává töréséről ír állandóan a Presse, s a pesti burzsoá elkendezve, falánknak kapja be ezéket a híreket. A nyugati pályaudvaron, amikor a Presse érkezik, éleveszélyes tolongás van, s az elárusító hely előtt sorban állnak, csakhogy hozzájuthassanak kedvelt lapjukhoz. Künn a köruton a kíváncsiságtól idegesen, izgatottan szakítják fel a német újságot és olvassák, hogy Budapesten a fehérgárda tartja fenn a rendet és a románok nagy dizzel bevonultak Pestre. Kégyünk a szemek az örömtől, mo-

solyra édesülnek a szájak és a boldogság sugárik a homlokokról. Aztán felnéznek a lapból, s románok helyett vörös menetszázadok vonulnak; látják, hogy mindabból, amit olvasnak, egy betű sem igaz és még sem jobbák el a lapot, hanem tovább olvassák, hogy a népbiztosok szénászekereken kiszöktek Franciaországba. Ezt is elhiszik, rómülten újságolják a Presse egy másik híré, hogy a lipótvárosi tuszokat bedobták az úpesti Dunába. Mesélik, terjesztik rendületlenül, holott tudják, hogy a tuszok friss egészségben jöttek ki a gyűjtőből és már le is vizelettek az özsze ismerősöké. Mindegy, a Presse szentírás, sőt még annál is több, amit hitelesnek és szentnek fogadnak el, s amiben ne merjen kételkedni senki.

A május 29-iki Presse azonban nagy meglepetést hozott. Megírta, hogy a csanak hadserege felbomlott s a Vörös Hadsereg hadatmasan foglalja el a felvidéki városokat. Ennek a hírnék olvastára rémület tötött ki a burzsoárookra. Szörnyen leverték voltak, de csakhamar megvigasztalódtak, mert kiszöttek, hogy ez a Presse nem az igaz, mert ezt az Atheneum nyomatja Kun Béla. De vasárnapra ebből a dög és derüsen naiv rémüességéből is kikergették őket. Bécsből megérkeztek a Pressék, amelyekben tovább is kénytelenek voltak bevallani a vörösök győzelmét. Így írta: „kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a vörös csapatok az egész fronton visszavonják a cschekeit”. Ez aztán végkép elkésztette a burzsoákat. Megcsaltnak, klaszimizálnak, érzik magukat ezóla, mint akik a legjobb barátja hitlenül elhagy. Megvetéssel gondolnak az ismerős német hasábokra és közönséges árulóknak tartják a Pressét.

Székely János

Ez kell a proletárnak?

Mutatvány a „Ma” költőiből

A szocialista sajtóban nagy-nagy léppel, hosszú külső és belső álszakállal, villámoló szeműveggel megjelent a legutóbbi időben Révai József nevezetű fiatalember. Révai József, aki marxabb Marxnál, leninebb Leninnél, trockijabb Trockijnál, bucharinabb Bucharinnál és révaibb Mácánál, történefilozófiai magaslataból nézi és tárgyalja le a szakszervezeteket. Révai mester a marxizmus pápájaként kópi szembe saját külön bölcsességével a szakszervezetek régi kipróbált vezetőit és valami isteni följénnyel — viszont kissé zavarosan fogalmazott mondásokkal — akarja irányítani a tanácsköztársaság munkás-akcióit. Révai „ki olyan fiatal még, hogy neki minden szabad, maga is a „Ma” költő-gárda-jából való és 1918 Szabadalmi címmel György Máttyás, Komját Aladár és Lengyel József költők társaságában verskötelet adott ki, amelyben Révai a marxista, a leninista, a bucharinista, az összes tudományok tudora, a történefilozófia atyamestere néhány eszeveszett köhéménnyel szerepel. Alább közöljük Révai egyik legszebb versét, amiből megnyugodva láthatják az elvtársak, hogy nem kell a szakszervezeteknek olyan tulságos „tragikusannéven azt, amit ez az ifju titán rólnuk gondol, szónokol vagy írálk. Aki történefilozófiai magányában ilyen verset költ, annak mindent szabad,

annak valóban lehet akármilyen le-
sújtó a véleménye a szakszervezetek
multjáról, jelenéről és jövőjéről.

De hadd szóljon, üvöltösn, bömböl-
jön és ugasson maga a csodaszép vers:

TIZENEGYEDIK IGE

Halált vonítottatok már első szemreb-
benéseimkor és azóta folyvást!
Emberiségem a butaságba ágyaztatok!
A televény föld biztonságát megingat-
tátok alattam.

Hát dögölj meg első tanítóm!
Aki mondtad: kenyérral dobjak vissza!
Dögölj meg apám!
Aki mondtad: te is fulladj, hisz én is
fulladtam.

Dögölj meg anyám!
Aki mondtad: az életem a zúzott szü-
zességed köszönése legyen.
Hát köszönet! köszönet! köszönet!
Hála, hogy a véretekelt nyavalyás vé-
remmel az értelemig rúgtam szét a
hurkot.

Köszönet ok és okozat véletlenjének,
hogy felemásul mégis az életünk
szabadját röjjük.

És azt a jót választjuk, ami magunk-
nak jó!
És azzal az asszonnyal szeretkezünk,
akit megkívántunk!

• És jaj! aki a horizont lehetőségeit
a semmíg ringatja előlünk.

Mert tudjuk már: megdögölünk, ha hi-
szünk.

Jaj, láttuk hogy apánk a dögönkön új
szajhákkal farkazódik.

Jaj, láttuk anyánk vértünkkel szeszelt
nászát új himekkel!

Jaj, megtanultuk: magunk vagyunk a
magunk karói —
és melegház és szeretet, tanítók és apák
jósága üszök a jónak.

Már tereket akarunk, ahol a szabad le-
vegővel pányvázatlan összeborul-
hassunk.

Minden megváltás kárhooztottjai: elhivat-
tunk végre is visszaütni, akár apán-
kat meg anyánkat gyilkolni!

És vértünket vérral hegeszteni könyör-
telen örömmel.
Révai József.

Baron Brunó is
nagy ember

Amikor a vizet felkavarják, a pi-
szok, a szemét, a salak rövid időre
mindig felszínre kerül, de csak azért,
hogy hamarosan megrint leülepedjék a
fenékre. Az emberi társadalomban ezt
a kavarodást a forradalom végzi el és
az előbbi jelenség itt is pontosan is-
métlődik: a piszok, a szemét, a salak
itt is igyekszik a felszínre jutni s ez
a törekvés gyakran sikerül is. Így volt
ez az októberi forradalom után és in-
volt ez a proletárforradalom után is,
amikor szintén azok *belgyekedtek* el-
legelsőknek, akiknek erre a lehető leg-
kevesebb jogcímük volt. Most azon-
ban, mikor már elérkezett a leülepe-
dés ideje, kiderül, hogy a társadalom-
nak ez a felcsuszott salakja *nem*
*akarja követni a természet által meg-
szabott folyamatot* és nem akar vissza-
merülni a mélybe. Minthogy mi —
nem tehetünk róla, de így van — ra-
gaszkodunk ahhoz, hogy ezek a forra-
dalmi alkalmakkor periódikusan visz-
szatérő elakok eltűnjenek a közsze-
replés teréről, kénytelenek vagyunk
visszatérni régi jó szokásainkhoz és
segítségre kérjük nekik az elmerül-
lési folyamatban azzal, hogy egyen-
ként visszapiszkáljuk őket a mélybe...

Baron Brunó elvtársunk, kinek eb-
béli művoltára még mikroszkópius
uton észlelhető mértékben sem vagyunk
bíszkek, a proletárdiktatúrát meg-
előző időkben a *8 órai újság* című estil-
lapnak volt mindenható kiadóhivatali
igazgatója. Talán nem kell sok helyet
pazarolnunk annak a megmagyarázá-
sára, hogy mi volt ez a lap? A *munka-
kapát lebizsurdítja*, amely Tisza Ist-
ván körülíróesésében *toalett-papírost*
finomságúvá csiszolta nyelvezetelt, a
hadisereg marhaszállítóinak hivatalos
közölnye, amely egész fennállása alatt
a *legszennesebb pénzekből élt*; egy
kis piszok, amelynek mindig gyua-
nos cikkeit a *pénz szaglatanságról*
valott morálja tette rosszillatuvá. En-
nek az újságnak, melynek ocsmány-

sága mindig anyagi ügyeiből virágzott,
ki és amelynek anyagi ügyei mindig a
legocsányabbak voltak, ennek a díz-
szes lapvállalkozásnak *volt finanszíris*
vezére Baron Brunó. Az az érzésünk,
hogy ez a tény már magában is elege-
dő volna arra, hogy Baron mestert
a proletáriátus *ne tüntesse ki abszolút*
bizalmával és ne tölje, hogy ez az
élelmes fiatalember megélhetésének
jogos biztosításán túl mint *közéleti*
szerleptő érvényesülhessen.

De Brunó ellen van egyéb kifogá-
sunk is. Mintegy negyedéve az újsá-
gírók egyesületének fejezelmű választ-
mányát egy csunya *zsarolási* ügy fo-
lakoztatta. Az *Atlantika* részvénytár-
saság igazgatója, Polnai Jenő tett fel-
jelentést a „*8 órai újság*” szerkesztője
ellen és „*feljelentésében* előadta, hogy
megjelent nála a lap részéről Baron
Brunó kiadóhivatali igazgató, aki na-
gyobb összegeket követelt tőle, azzal
a fenyegetéssel, hogy *ha nem fizet,*
akkor különböző „tűszurások” fognak
megjelenni az újságban intézete ellen.
A részvénytársaság nem fizetett, mire
a *Nvó* círei *Újság beváltotta a lenye-
getést* és a támadó cikkeket csakugyan
megjelentek. Az újságírók fejezelmű
választánya megindította az eljárást
a lap főszerkesztője ellen (Baron
ügyeiben: aki nem újságíró, nem íte-
lezhető). Dr. *Nadányi Emil szer-
kesztő* azzal védekezett és védekezését
nem lehetett megcáfolni, hogy nem
tudott a zsarolási akcióról, arra nem
adott utasítást és a támadó cikkeket
közlésébe sem volt be: *egyszóval*
mindent rákent Baron Brunóra. Hogy
így volt-e egészen, vagy sem, azt
nem lehetett megcáfolni, hogy sem
Baron igazgató *nem hazudott* meg
szerkesztőjét és nem mondta, hogy *ő*
nem tudott a zsarolási akcióról,
nem mondta, hogy *ő* *nem adott* arra utasí-
tást és nem mondta, hogy *ő* *nem*
volt be a támadó cikkeket közlésébe.

Ezek után egészen kifőnos meglepés
most nekünk Baron Brunó bará-
tunkat a *Scellemi Termékek Országos*
Tanácsánál vezető pozícióban viszont

látni. Ezt a látványt szívesen elenged-
tük volna és semmiesetre sem akar-
juk tovább élvezni. Elég volt Baron-
ból.

Mars!

(d. t.)

UJ HONFOGLALÁS. Ma felszabadul
Losone, holnap Kassa, holnapután a
Tiszántul mert a vörös katona, mint
egy fiatal erőteli gigász nyomja vissza
az idegen imperializmust, amely az or-
szág testére rátenyerelt. A vasas, az
asztalos, a szabó, a jött-ment, hazátlan
bitang mesterlegény, akinek honatúr-
sairól külön közleményeket irattak az
olvasókönyvekbe, napról-napra, óráról-
órara szabadítja fel ezt az országot, da-
rabonként tépi le husárol az odadagolt
kullancsokat és szabad, üde levegőt,
olyan őszinte és tiszta világot teremt
maga körül, mint amilyent a kapitaliz-
mus nehéz robotjában, a toloncolások és
üldözések szomorú idején vagy sugaras
más elcsaj reggelekben megáldomott.
A területi integritás, az országhatár és
más elkopott frázisok csakugy pattannak
le a vörös katonáról, amely ma az egész
világ felszabadításáért vérzik, s Európa
porondján áll, mint egy elszánt, nagy-
szerű gladiátor. Ahová megy, nem egy
új országot, hanem új világot teremt
maga körül, új világot, amely minden
dolgozókat a hazája. Ebben az új Ma-
gyarországban csak az lesz a hazátlan
bitang, aki nem dolgozik; hisz azoknak
eddig sem volt hazájuk, most sincs,
mert éppen ők jól érzik magukat Bécs-
ben, mint Prágában, vagy másutt, ahol
eláruhathják azokat, akik az ő százzor
megnékeltek, agyonveszték, tönkrehan-
goztattak hazájukat védik.

Felolós sze kesztő: **Göndör Ferenc**
Helyettes szerkesztő: **Diószeghy Tibor**
Kiadóhivatal vezetője: **Mocznay Aladár**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V. Szalay-utca 2. félelem. (Országház-tér.)
Telefon: Szerkesztőség: Jánosfi 63—86.
Kiadóhivatal: 26—87.

J. 1884